

Kvalitetsrapport kommunal förskola

Östermalms stadsdelsnämnd 2021

Innehåll

Sammanfattande kommentarer.....	3
1. Inledning	4
2. Kvalitetsarbetets genomförande	5
2.1. Kvalitetsarbetet 2021	6
2.2. Covid-19-pandemin.....	7
2.3. Nyckeltal	8
2.4. Styrning och finansiering	9
3. Ledarskap och aktivt medarbetarskap	11
3.1. Ledarskap.....	11
3.2. Medarbetarskap	12
4. Förskoleundersökningen	13
5. Stadens webbaserade kvalitetsindikator.....	15
6. Stadsdelsgemensamma utvecklingsområden 2020	17
6.1 Skolplattformen	17
6.2 Lärmiljöerna	17
6.3 Undervisning	18
6.4 Fysisk aktivitet.....	19
7. Östermalms Pedagogiska ställningstaganden i handling	19
8. Förskolans läroplan.....	20
8.1. Normer och värden	20
8.2. Omsorg, utveckling och lärande	21
8.3. Barns delaktighet och inflytande	22
8.4. Förskola och hem	22
8.5. Övergång och samverkan	23
8.6. Uppföljning, utvärdering och utveckling	23
9. Förskoleanalys 2021	24
10. Framgångsområden	25
11. Utvecklingsområden.....	25
11.1. Prioriterade lokala utvecklingsområden	25
11.2. Stadsdelsgemensamt utvecklingsområde	26

Sammanfattande kommentarer

En av grundpelarna för förskolans likvärdighet är att alla barn ska erbjudas en utbildning av hög kvalitet vad gäller struktur- och processkvalitet.

Förskolans likvärdighet vad gäller strukturkvaliteten bygger bland annat på lika förutsättningar för personal att utföra sitt arbete och utveckla en förskoleverksamhet av hög kvalitet. I Östermalms kommunala förskolor är personalens förutsättningar lika vad gäller PU-tid, andel förskollärare, personaltäthet, barngruppernas storlek samt kompetensutveckling¹.

Likvärdigheten i den pedagogiska processkvaliteten är i sin tur avgörande för att alla barn ska ha tillgång till en god lärandemiljö, i vilken de kan använda sina förmågor och utveckla sin potential². I Östermalms kommunala förskolor är de pedagogiska processerna under ständig kollegial utveckling och pågår i nära dialog med ledningen. Rektorernas uttalade vilja till samverkan bidrar också till gemensamma och likvärdighetsskapande processer med barnens bästa i fokus. En utmaning för rektorerna är att de strukturella processerna tenderar att uppta mer tid än av vad de pedagogiska processerna gör. Den pedagogiska processkvaliteten är samtidigt den som är viktigast för barnens möjligheter till lärande och utveckling.³

Trots pandemin har ett gediget systematiskt kvalitetsarbete genomförts. Liksom i föregående års Kvalitetsrapport visar årets samlade kvalitets- och likvärdighetsbedömning att utvecklingen rör sig i den riktning som eftersträvas, samt att det är en utveckling som gynnar barnen i den utbildning som genomförs.

Under utvecklingen av Östermalms kommunala förskolors Kvalitetsrapport fastslogs att den årligen ska utvärderas och revideras. Vägledande för revideringen ska vara de analyser som avdelningen behöver för att kunna göra rätt avvägningar kring hur kvalitet och likvärdighet för barnen ska vidareutvecklas.

---

¹ Se bland annat Persson, Sven (2015). [En likvärdig förskola för alla barn – innebörder och indikatorer](#). Stockholm: Vetenskapsrådet.

² Ibid.

³ Ibid.

Kvalitetsrapportens främsta syfte är att utgöra underlag för beslut om kommande års utvecklingsområden, som skrivs in i verksamhetsplanen, VP.

Hittills har dock Kvalitetsrapporten (och den tidigare Kvalitetsredovisningen) sammanställts **efter** VP. Detta behöver ändras så att Kvalitetsrapporten istället färdigställs under oktober, **inför** VP-skrivandet. Det innebär samtidigt att innehållet i Kvalitetsrapporten, som det ser ut idag, måste skalas ner. Det stämmer dock väl överens med utgångspunkten att Kvalitetsrapporten årligen ska behovsanpassas.

Inför 2022 års utformning av Kvalitetsrapporten föreslås följande innehåll (inom parentes är rubrikerna i 2021 års upplaga):

- Kvalitetsarbetet 2022 (2.1)
- Förskolans läroplan (8) (*måluppnåelsevärdering, samt enbart avvikelseanalyser*)
- Förskoleanalys (9)
- Uppföljning stadsdelsgemensamma utvecklingsområden (6)
- Framgångsområden (10)
- Utvecklingsområden (11)

Sedan ett par år tillbaka sammanställer avdelningsstödet en rapport om årets verksamhetsstöd och specialpedagogiska handledning. Rapportens resultat ligger sedan till grund för avdelningsstödet utveckling av det specialpedagogiska stödet till förskoleområdena. I Kvalitetsrapporten presenteras delar av rapportresultaten, som är klara i början av januari. Tidigareläggandet av Kvalitetsrapportens färdigställande medför att viktig rapportering om Östermalms kommunala förskolors arbete med barn i behov av särskilt stöd inte synliggörs. Därför föreslås att avdelningsstödet specialpedagogiska rapport istället biläggs verksamhetsberättelsen.

1. Inledning

Utifrån ett barnrättsperspektiv ses barn som bärare av rättigheter vilket lyfts fram i skollagen och i Skolverkets tolkning av likvärdighet utifrån lagtexten. De rättigheter som betonas i denna tolkning är a) rätten till lika tillgång till utbildning, b) rätten till lika kvalitet i utbildning och c) rätten till kompensatoriska åtgärder som tar hänsyn till barnens olika förutsättningar.

Utifrån skollagen och Lpfö18 har Östermalms kommunala förskolor valt att särskilt lyfta fram och förtydliga fem områden i det dagliga arbetet tillsammans med, och för, barnen. Syftet med de gemensamma pedagogiska ställningstagandena – *Meningsskapande mötesplatser för ett livslångt lärande* – är att dela en grundsyn på barnens rätt till en god, meningsfull och likvärdig utbildning i förskolan. Varje förskola utformar sedan sin egen pedagogiska inriktning och sina arbetssätt utifrån barngrupper och lokala förutsättningar.

Östermalms kommunala förskolor gör årligen en samlad kvalitetsbedömning av sin utbildningsverksamhet. Från och med 2020 ersattes den tidigare Kvalitetsredovisningen av en lokalt utformad Kvalitetsrapport. Kvalitetsrapporten har fokus på analys ur ett kvalitets- och likvärdighetsperspektiv och är utformad i enlighet med Skolverkets råd och vägledningar för förskolan. Resultaten som analyserna bygger på återfinns i tertiärrapporterna, verksamhetsberättelserna, underlag till utbildningsförvaltningens förskolerapport samt den lokala uppföljningen av barnhälsoarbetet.

2. Kvalitetsarbetets genomförande

Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. Syftet med detta är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, det vill säga verksamhetens organisation, innehåll och genomförande, kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande.

Underlagen i det systematiska kvalitetsarbetet består av utvärderingar och uppföljningar som involverar arbetslag, barn och vårdnadshavare under året. Förskoleområdenas uppföljningar och utvärderingar sker löpande såväl genom verksamhetskontakter och besök som under utvecklingsdagar, APT, workshops och övriga mötesforum. Förskolornas nyhetsbrev till vårdnadshavarna är också en viktig källa till kunskap om barngruppernas lärandeprocesser. I uppföljningsarbetet ingår även stadens kvalitetsindikator och förskoleundersökningen samt de pedagogiska enhetsmålen i verksamhetsplanen. Barnen blir delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet via de resultat som arbetslagen redovisar i olika sammanhang, bland annat genom den pedagogiska dokumentationsprocessen. Den pedagogiska dokumentationen och reflektionen både efterfrågar och utgår från barnens tankar, idéer och upplevelser om och av den dagliga verksamheten.

Förskole- och parklekavdelningen för en löpande och strukturerad kvalitetsdialog med förskoleområdenas ledningsgrupper för att stämma av i vilken utsträckning arbetet med enhetsmål, prioriterade områdena samt utvecklingsinsatser ger tillfredsställande resultat. I dialogerna ingår även avdelningens verksamhetsstöd. Kvalitetsdialogerna har fokus på utbildningens måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen i läroplanen och genomförs två gånger per år: I juni när förskoleundersökningens resultat är klara och i januari/februari efter färdigställandet av kvalitetsrapporten. I kvalitetsdialogerna sker ett kollegialt erfarenhetsutbyte kring arbetssätt som utvecklar utbildningen för barnen. I dialogerna identifieras även gemensamma styrkor, utmaningar och tänkbara utvecklingsområden på kort och lång sikt.

Utöver kvalitetsdialogerna genomförs resultatdialoger årligen i samband med tertialrapport 1 och tertialrapport 2. Resultatdialogerna omfattar utöver läroplansuppdraget även budget, kommunala mål samt medarbetarfrågor. I resultatdialogerna deltar, förutom förskoleområdenas ledningsgrupper och avdelningens verksamhetsstöd, även förvaltningens stödfunktioner inom HR och ekonomi. Eventuellt genomförda granskningar av Skolinspektionen och den kommunala utvärderingen lyfts också i dialogerna.

Avdelningens ledningsgrupp möts varje vecka för att följa upp och utveckla det gemensamma arbetet inom verksamhetsområdet. I ledningsgruppen ingår avdelningschef, chef för avdelningsstödet samt rektorer. Chefsdagar för områdenas ledningsgrupper och avdelningens verksamhetsstöd – ledningssystemet – sker en gång per termin. Dessa dagar ägnas åt aktuella och gemensamma utvecklingsfrågor. Ledningssystemmöten med olika fokus- och utvecklingsområden inom ramen för kollegialt lärande genomförs två till tre gånger per termin. Avdelningschef har även regelbundna avstämningar med respektive rektor och genomför verksamhetsbesök varje termin inom respektive förskoleområde (ej under pandemin). Avdelningsstödet följer i sin tur upp förskoleområdenas arbete enligt årsplan.

2.1. Kvalitetsarbetet 2021

Läroplanen ställer inte bara krav på rektor utan även på förskollärare och arbetslag gällande uppföljning, utvärdering och utveckling i syfte att förbättra utbildningen och därmed öka måluppfyllelsen. För att kunna stötta och vägleda medarbetarna i det systematiska kvalitets-

arbetet krävs att rektor har insyn i, och kunskaper om, den utbildning som sker.

Det systematiska kvalitetsarbetet ägnas mycket tid och engagemang i förskoleområdena, dels på ledningsnivå, dels på arbetslagsnivå. Förutom att öka kunskaperna om uppföljning och utvärdering ligger ett stort fokus på att det bland medarbetarna ska upplevas som meningsfullt att arbeta med just det systematiska kvalitetsarbetet. I denna strävan ligger betoningen på det systematiska kvalitetsarbetets utvecklande del och hur den praktiskt kan ske genom prövande och omprövande under kollegiala lärandeformer. En rektor uttrycker att:

För att det ska bli meningsfullt så behöver vi äga arbetet själva så att sifferresultaten blir verktyg – inte betyg.

Rektorerna strävar också efter ett verksamhetsnära arbete med uppdragsfokuserade dialoger, uppföljningar och återkopplingar som gör skillnad och motiverar medarbetarna. Tydlighet, framförhållning och systematik har identifierats ge goda resultat.

Det systematiska kvalitetsarbetet kräver såväl kontinuerlig samordning som vägledning. Särskilt tydligt blev detta i det förskoleområde där den medarbetare som vanligen handleder och återkopplar till arbetslagen hade andra arbetsuppgifter under året. Det medförde att det systematiska kvalitetsarbetet saktade ner och pågående utveckling avstannade. I längden riskerar ett sådant avbräck att få negativa konsekvenser för barnens möjlighet till utveckling och lärande. Berörd medarbetare är nu tillbaka i sitt ordinarie uppdrag med fokus på det systematiska kvalitetsarbetet.

2.2. Covid-19-pandemin

Fram till höstterminsstarten bedrev förskolorna i möjligaste mån utbildningen utomhus och i närområdet. Undervisningen fortgick under året, under vårterminen dock inte på samma strukturerade, varierade och planerade sätt som vanligt. Under senare delen av höstterminen ökade sjukfrånvaron åter bland personalen. Vid hög personalf frånvaro har undervisningen tillfälligt prioriterats ned för att säkerställa omsorgsuppdraget. Det systematiska kvalitetsarbetet har fortsatt, men anpassats efter rådande förutsättningar.

Pandemin har inneburit en ökad utevistelse, vilket har lett till att utomhuspedagogiken utvecklats. Likvärdigheten i utevistelsernas innehåll har också ökat mellan förskolorna. På förskolegårdarna

möter barnen både material och aktiviteter som i större utsträckning än tidigare bidrar till lek och lärande i meningsfulla sammanhang.

Besöksbegränsningarna har i sin tur påtagligt minskat vårdnadshavarnas tillgång till förskolans lokaler och pedagoger, och därmed även deras insyn i utbildningen. Detta har gett utslag i årets förskoleundersökning (se vidare under rubrik 4).

2.3. Nyckeltal

Forskning visar att det viktigaste för en god kvalitet i förskolan är personalens utbildning och kompetens. Personaltätheten är också viktig för kvaliteten, eftersom den påverkar dels förutsättningarna för omsorgen, dels samspelet och kommunikationen mellan barn och personal.

Stadens nyckeltal som beskriver barngruppernas storlek och antalet barn per årsarbetare är snarare resursmått än resultatindikatorer, då de inte ger svar på verksamhetens kvalitet i förhållande till uppdraget. De båda nyckeltalen indikerar vilka de grundläggande förutsättningarna är, men avgörande blir den kompetens som finns, den organisation som formas och de arbetsätt som tillämpas. Kvaliteten i undervisningen är till exempel avhängig förskollärarnas kompetens (se vidare under rubrik 3.2). Att rekrytera rätt och kompetensbaserat tar tid, vilket kan skapa luckor under perioder då mätningar av nyckeltal sker. Det finns dock goda rutiner för hur arbetslag utan förskollärare stöttas samt hur barngruppen får förskollärlädd undervisningen under tiden.

Bakom nyckeltalen ligger ett omfattande och tidskrävande arbete kring utformningen av den mest hållbara organiseringen av barngrupperna under dagen och över tid. Hänsyn tas till barngruppernas behov, arbetslagens kompetens och förskolans lokaler – men också till hel- och deltidsanställningar, ramtiden samt det faktum att förskollärarnas pedagogiska utvecklingstid, PUT, minskar deras tid i barngrupperna. Ytterligare parametrar som påverkar är att antal barn per pedagog varierar under dagen; en del barn går deltid, andra barn är lediga en dag i veckan, det är alltid något eller flera barn frånvarande. Det förekommer även variation under året i barngruppernas storlek och sammansättning utifrån efterfrågan på förskoleplatser och platsgarantin.

Barngrupperna delas dagligen in i mindre grupper för att pedagogerna ska finnas i nära relation till barnen och kunna följa och stötta

deras utveckling och lärande. Arbetsättet ställer stora krav på flexibilitet bland arbetslagen, men också på en helhetssyn gällande förskolan som organisation. Schematekniskt förutsätts också dagligt samarbete mellan arbetslagen, främst gällande öppningar och stängningar samt raster.

Rektorerna uttrycker ett behov av att öka grundbemanningen. Att öka grundbemanningen är dock förenat med ekonomiska utmaningar. Om barnantalet sjunker mycket behöver bemanningen snarast anpassas efter minskningen. Rektorerna ser också ett stort behov av möjligheten att anställa annan personal än förskollärare och barnskötare i syfte att avlasta kringsysslor som städ och disk, och öka pedagogernas tid tillsammans med barnen. (Se vidare om detta nedan.)

2.4. Styrning och finansiering

Kommuner ska fördela resurser till utbildning i förskolan efter barnens olika förutsättningar och behov. Rektorerna ansvarar för att fördela resurser efter barnens olika förutsättningar och behov. Det systematiska kvalitetsarbetet utgör ett viktigt underlag för resursfördelningen.

I förskoleområdena finns en uttalad strävan efter en likvärdighet i fördelning av personalresurserna som utgår från arbetslagens kompetens och erfarenhet i relation till barnens olika förutsättningar och behov. Likvärdigheten utmanas dock av flera faktorer. De medarbetare som arbetar heltid behövs företrädesvis i de mindre förskolorna. Det är en förutsättning för att få ihop ett schema utifrån barnens vistelsetid.

De ekonomiska ramarna avgör hur många medarbetare som kan anställas. Den budgetmässiga framförhållningen begränsas dock av att förskoleområdena får månadsvis ersättning för det antal barn som finns inskrivna ett visst datum varje månad. Eftersom både barngrupper och arbetslag är föränderliga pågår det i förskoleområdena ett oavbrutet arbete med att balansera behov och förutsättningar mot de månadsaktuella ekonomiska ramarna. Att flytta personal mellan förskolor utifrån behov som uppstår är förenat med risken att förlora medarbetare. Att flytta från en förskola till en annan, även om det är inom samma förskoleområde, är en fysisk ändring som kan upplevas som att byta arbetsplats, men mot sin vilja.

I förskoleområdena finns ett mycket stort behov av att staden öppnar upp för anställning av andra yrkesgrupper, exempelvis assistenter (jfr

Göteborgs stad). Assistenterna skulle kunna avlasta både förskollärare och barnskötare vad gäller praktiska göromål utanför det pedagogiska uppdraget såsom disk, tvätt och städ men också bidra till att täcka upp i schemat. Under året har utbildningsförvaltningen också uppmärksammats på behovet av att villkora anställning som barnskötare med att denna kräver en barnskötarexamen. För förskollärarna är det av största vikt att deras barnskötarkollegor har en adekvat och likvärdig utbildning. I dagsläget är det emellertid mycket svårt att göra en rimlig bedömning av kvaliteten i alla de olika barnskötareutbildningar som finns på marknaden, ofta i form av arbetsmarknadssatsningar.

Sedan hösten 2020 har implementeringen av de gemensamma rutinerna för förebyggande och hälsobefrämjande samverkan kring barns lärande, hälsa och utveckling pågått. Avgörande för likvärdighet och kvalitet är att handlingsplanen följs och att planering, genomförande och uppföljning sker systematiskt och mot tydliga mål. De nya rutinerna med tillhörande material fungerar bra, och underlaget uppskattas av berörda. Under året har också handlingsplanerna mer aktivt följts upp. Av årets uppföljningar av verksamhetsstödet framkommer att kvaliteten har påverkats positivt, och att barnen utvecklas och trivs på förskolan. Det finns framför allt en tydlig planering av rutiner och aktiviteter som gynnar alla barn, men särskilt de som behöver extra stöd.

Under 2021 har verksamhetsstöd beviljats för 95 barn i behov av särskilt stöd, varav 18 barn är flickor och 75 barn är pojkar. Det är sju barn fler än föregående år. Barnen är jämnt fördelade mellan förskoleområdena. Att andelen pojkar dominerar bland barn i behov av särskilt stöd är vanligt i samhället. En anledning till detta kan bland annat vara normerande egenskaper som tillskrivs de olika könen. En farhåga som ofta framförs i specialpedagogiska sammanhang är att just flickors svårigheter inte uppmärksammas i samma utsträckning som pojkars. Bland barnen med verksamhetsstöd ökar alltså andelen autismdiagnoser och språkstörningar. Det finns också en fortsatt tendens till ökning av barn med matsvårigheter (barn som behöver stöd och hjälp med att få i sig mat) samt selektiv ätstörning. Under 2021 har fler barn än tidigare fått diagnosen selektiv mutism, som är ångestrelaterad.

Genom avdelningsstödet specialpedagogiska handledning kan konstateras att uppdragen kring de yngsta barnen fortsätter att öka. Många barn har fått en diagnos innan de börjar förskolan, eller får

den vid två års ålder. Fler barn har också behov av stöd i utifrån språkliga, kommunikativa och sociala behov. Därmed ökar utvecklingsbehovet av tillgängliga lärmiljöer, bland annat genom lekgrupper, språkutvecklande arbete och tydliggörande pedagogik. Detta är också ett stadsdelsgemensamt utvecklingsområde under 2022.

Samarbetet mellan avdelningsstödet specialpedagog och biträdande rektorer kring handledningsärenden har ökat. I det förskoleområde där biträdande rektor deltagit i handledningen finns tecken på att positiva förändringar skett snabbare. Anledningen kan vara att ledningens närvaro signalerar vikten av att ett aktivt förändringsarbete sker. Mot denna bakgrund skulle förslagsvis biträdande rektor kunna vara med under det första och sista handledningstillfället.

I handledningen har avdelningsstödet specialpedagog mött engagerade pedagoger vars intresse och kompetens har förändrats och utvecklats påtagligt. Det finns dock pedagoger med höga krav på barn, vilket kan leda till överkrav och misslyckanden men också till att pedagogerna ser det som att problemen ligger hos det enskilda barnet. Överkrav leder till misslyckanden som i sin tur leder till tjat och tillsägelser som påverkar barnet negativt och kan inverka på självkänslan. ABC för pedagoger är ett viktigt verktyg för att motverka dessa processer.

3. Ledarskap och aktivt medarbetarskap

3.1. Ledarskap

Den pedagogiska ledningen är en viktig faktor för förskolans kvalitet där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Som pedagogisk ledare ansvarar rektor för en god måluppfyllelse i relation till de nationella målen. Förskolornas rektorer har ett komplext och omfattande uppdrag som både chefer och pedagogiska ledare, med medarbetare geografiskt spridda över flera arbetsplatser av olika storlek. Deras ledarskap präglas av tydlighet, tillit, tillgänglighet och proaktivitet.

Rektorerna i Östermalms förskoleområden leder förskollärare och barnskötare genom sina biträdande rektorer. De biträdande rektorerna har en nyckelroll i att stötta och följa upp förskollärares pedagogiska ledarskap i arbetslagen. De biträdande rektorernas

uppdrag blir särskilt viktigt om det brister i ledarskapet hos förskollärare – dels vad gäller att identifiera vilka utmaningarna är, dels att agera för en förändring. Det innebär att rektorernas uppföljning och utveckling av de biträdande rektorernas ledarskap är mycket betydelsefull för kvaliteten och likvärdigheten i den utbildning som barnen får ta del av (se även rubrik 8.6).

Rektorerna möter sina biträdande rektorer i olika former av reflektion och handledning kring ledarskapet och dess utmaningar samt möjligheter. Med hjälp av medarbetarenkätens ledarskapsrapporter identifieras styrkor och utvecklingsområden. Det förekommer på sina håll skillnader i rapporterna för förskolor med samma biträdande rektor. Skillnaderna kan bland annat kopplas till utmaningen att nå fram till alla medarbetare, där graden av eget ansvarstagande och motiv till valet att arbeta i förskolan inverkar.

De biträdande rektorernas tillgänglighet för medarbetarna i vardagen skapar generellt lugn och trygghet. Rektorerna framhåller vikten av att tillgängligheten genomsyras av ett gemensamt helhetstänk kring organisation och uppdrag. I de möten som uppstår med medarbetarna är det därför särskilt viktigt att de biträdande rektorerna tar vara på tillfällena till samtal, diskussioner och reflektioner om uppdraget.

En systematisk och strategisk återkoppling är betydelsefull på alla nivåer inom organisationen och är ett utvecklingsområde som rektorerna lyfter fram. Med hjälp av en genomtänkt återkoppling ser rektorerna att medarbetarna lättare får syn på det egna bidraget, men också på hur det påverkar helheten. Vissa rektorer har också lagt in återkoppling i sina årshjul.

3.2. Medarbetarskap

Forskning visar att det viktigaste för en god kvalitet i förskolan är personalens utbildning och kompetens. Utöver detta är ett aktivt medarbetarskap betydelsefullt för att utbildningen ska utvecklas, vara likvärdig och hålla hög kvalitet. I stadens medarbetarenkät återfinns ett Aktivt Medarbetarindex, AMI. AMI skapas av svaren på nio frågor som tillsammans bildar ett totalindex.

Förskoleområdenas genomsnittliga AMI för 2021 är 82,5, vilket är samma värde som föregående år. Östermalm som stadsdel nådde värdet 81, och staden 80. AMI-värdena är i år jämnare mellan förskoleområdena än tidigare.

Rektorerna är angelägna om en hög motivation i uppdraget och dess utförande bland medarbetarna. Tillsammans med de biträdande rektorerna arbetar de med stöttning och vägledning av medarbetarnas gemensamma ansvarstagande, men också med att skapa insikt och förståelse för det egna bidraget till helheten. I dessa processer tas medvetet utgångspunkt i ett engagemang för kärnuppdraget – det pedagogiska arbetet med och för barnen.

Rektorerna arbetar med en tät och kontinuerlig uppföljning av verksamheten. På så vis skapas gemensam förståelse för vad som är nästa steg och hur medarbetarna själva kan påverka och ta ansvar för utbildningens utveckling och kvalitet. Genom att skapa goda förutsättningar för medarbetarna kan viljan och förmågan till gemensamt ansvarstagande ökas. Vissa medarbetarundersökningsresultat visar också att förskolor som tillsammans har formulerat och lyft det egna ansvaret som medarbetare har höjt sina resultat.

Ett av förskoleområdena har sedan förra medarbetarenkäten arbetat med att utveckla medarbetarsamtalen. Detta har givit resultat då samtalens meningsfullhet höjts från 75% till 83%. Rektor kopplar resultatet till det gångna årets målmedvetna arbete med att hitta varje enskild medarbetares utvecklingsområde gällande hur det egna arbetet bidrar till hela gruppens framgång. Individuella mål och mål för gruppen har bidragit till vidgad förståelse för det egna professionella bidraget till kvaliteten i helheten.

Under året har också kökens betydelse i det pedagogiska arbetet lyfts fram. Utgångspunkten är *Riktlinjer för kost, måltider och fysisk aktivitet*. Kökens medarbetare ska bland annat bidra till förskolornas kvalitet och likvärdighet i den mat och de måltider som serveras. En utveckling mot på sikt stadsdelsgemensamma menyer har därför inletts.

4. Förskoleundersökningen

Förskoleundersökningen syftar till att följa upp vårdnadshavarnas nöjdhet med förskolan och skapar underlag till stadens jämförelseverktyg *Hitta förskola* på stockholm.se.

Östermalms förskolor får fortsatt mycket goda resultat i årets undersökning. I likhet med övriga kommunala förskolor i staden

ligger resultaten generellt något lägre än föregående år. Det är sannolikt en konsekvens av den pågående pandemin. Bland annat har insynen i förskolornas utbildning påverkats av besöksbegränsningarna och en mer omfattande utomhusverksamhet. En ökning av antal synpunkter och frågor till förskolorna har också noterats, vilka är kopplade till pandemin och dess påverkan på verksamheten.

Östermalm återfinns även 2021 över snittet för kommunala förskolor i staden totalt inom samtliga frågeområden. Jämfört med kommunala förskolor i staden totalt är vårdnadshavarna i Östermalm generellt sett mer nöjda. Inom 19 av 22 påståenden/frågor rankas stadsdelen som nummer 1 eller 2 vid jämförelse med övriga stadsdelar. Utifrån förutsättningarna under det senaste verksamhetsåret är detta ett utomordentligt gott resultat.

Positivt är även att årets resultatbild för pojkar och flickor korrelerar väl med varandra på näst intill samtliga påståenden som besvarats. Vad som lett fram till resultatet är oklart. Kommande förskoleundersökningar kan eventuellt påvisa en begynnande trend.

Skolplattformen har en potential att göra skillnad inom flera områden som tas upp i undersökningen. Det gäller framför allt olika former av kommunikation och information samt dokumentation som synliggör barnens lärande.

Just vikten av en daglig, väl fungerande, lyhörd och målgruppsanpassad kommunikation är avgörande för resultatnivåerna i förskoleundersökningen. Detta är känt sedan tidigare, men har tydliggjorts under pandemin. Pandemins besöksbegränsningar har negativt påverkat den allra mest betydelsefulla kommunikationsvägen – det dagliga mötet mellan pedagoger och vårdnadshavare. I samband med detta har Skolplattformens betydelse som kommunikationskanal accentuerats. Parallellt har vårdnadshavarna fortsatt upplevt stora svårigheter med plattformens funktionalitet och användarvänlighet. Förutom klagomål till personal och ledning, framkommer detta i förskoleundersökningens öppna svar.

GDPR och läroplanens betoning av barns integritet gör att förskolorna är mycket restriktiva med att publicera bilder där barn kan identifieras. Förskolorna publicerar enbart bilder som synliggör olika lärprocesser och aktiviteter, inte barnen i sig.

Vårdnadshavare uttrycker å sin sida starka önskemål om bilder på sina barn, gärna via sociala medier. Det ställer krav på förskolorna att klargöra vad vårdnadshavarna får ta del av istället, vilka kommunikationskanaler som används och vad som kan förväntas av dessa. Förskolornas huvudsakliga kommunikationskanal är sedan några år tillbaka Skolplattformen. Ett av vårdnadshavarnas många upplevda problem med Skolplattformens användarvänlighet är att aviseringar om publicerade nyheter krånglar samt att information i plattformen är svår att hitta. För att underlätta för vårdnadshavarna – och för att bidra till att viktig information och dokumentation når fram – är en väg att förskolorna mejlar vårdnadshavarna när något publiceras i Skolplattformen, och var. Arbets sättet är inte optimalt av flera skäl, men i avvaktan på en förbättrad plattform sannolikt nödvändigt.

Att bilder och sociala medier har stor genomslagskraft märks i svaren på frågan om vårdnadshavarnas nöjdhet med maten, inte minst i de öppna svaren. De förskolor där köken har uppdaterade instagramkonton får mer nöjda svar. För att öka likvärdigheten mellan förskolekökens möjligheter att nå ut med information om sitt arbete har beslut tagits om att samtliga stadsdelens förskolekök ska använda ett instagramkonto.

Det är även viktigt att arbetslagens textbaserade kommunikation till vårdnadshavarna är kontinuerlig, likvärdig och håller hög kvalitet. För att lyckas med detta krävs ett gediget ledningsarbete, bland annat genom att verksamhetsbrev läses, granskas och återkopplas. På så vis säkerställs att informationen har kopplingar till läroplansuppdraget – samtidigt får ledningen god insyn i arbetslagens pågående arbete.

5. Stadens webbaserade kvalitetsindikator

Stadens webbaserade kvalitetsindikator, WKI, är arbetslagens bedömning av hur väl de utifrån läroplanens uppdrag skapar förutsättningar för barnens utveckling och lärande. Självvärderingen är tänkt som ett underlag i det samlade kvalitetsarbetet för alla barns rätt till en likvärdig förskola av hög kvalitet.

Rektorerna är överens om att självvärdering som verktyg och arbetssätt är uppskattat utifrån hur denna kan bilda utgångspunkt för reflekterande samtal och kollegialt lärande i olika konstellationer. Samtalen fördjupar den gemensamma förståelsen för uppdraget och utvecklar utbildningen för barnen. Däremot uppfattar rektorerna det

som problematiskt med resultat- och målnivåer kopplade till självvärderingar. Stadens WKI upplevs också av både arbetslag och ledning som ett alltför omfattande tidskrävande, upprepande och trögt material. Osäkerheten kring tillförlitligheten är stor och påverkar hur resultaten ska tolkas och förstås. Tilläggas ska också att WKI:n är behäftad med stora digitala användarproblem

Rektorens synpunkter på WKI:n stämmer bra överens med resultaten från den översyn av indikatorerna som utbildningsförvaltningen inledde under året. Ann S Pihlgrens⁴ genomlysning av WKI:n fokuserade på dess tillförlitlighet och användbarhet som värderingsinstrument. Pihlgrens slutsatser är bland annat att WKI:n ger stort utrymme för feltolkningar och personliga värderingar samt att den inte är baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. WKI:n utgår förvisso från förskolans styrdokument, men beskriver personalens uppdrag snarare än utbildningens resultat. Pihlgren bedömer också att WKI:n har begränsningar som stöd för utveckling i verksamheten. Pihlgrens rekommendation till staden är att använda gjorda pionjärfarenheter för att utveckla ett samtida självvärderingsverktyg. Utbildningsförvaltningen har utifrån genomlysningen konstaterat att WKI:n är en del i stadens systematiska kvalitetsarbete och att första steget nu är att revidera/uppdatera innehållet, samtidigt som kvalitetsindikatorns roll och funktion ses över och frågorna runt dess systemförvaltning blir lösta.

I ljuset av WKI-genomlysningen blir dess resultat följaktligen svårtolkade. Det som kan konstateras är att förskoleområdenas genomsnittliga resultat för året är 3,7, stadens mål var 3,6. I övrigt gäller att liksom tidigare år är det huvudsakligen två områden som återkommer vad gäller icke uppnådda kriterier för att nå nivå 4: *Digitala verktyg* och *Pedagogisk dokumentation*. För att nå nivå 4 måste digitala verktyg och pedagogisk dokumentation användas i mycket hög utsträckning inom alla bedömningsområden, och kraven på kvaliteten i det som genomförs/produceras/kommuniceras är höga. Det är därför nivå 4 mycket sällan uppnås, och då eventuellt bara inom ett område som arbetslaget satsat särskilt på.

6. Stadsdelsgemensamma utvecklingsområden 2020

6.1 Skolplattformen

Användningen av Skolplattformen i kommunikationen med hemmen är fortsatt problematisk utifrån vårdnadshavarnas upplevda svårigheter med plattformens funktionalitet (se även rubrik 4).

Skolplattformen innebär också en utmaning för förskolorna när det kommer till användningen av dokumentationsmallar och lärloggar. Dokumenten och lärloggarna måste anpassas efter plattformens gränssnitt, vilket leder till att dels onödigt tid läggs ner, dels att underlagen inte blir det stöd som pedagogerna behöver i sitt arbete. Inför kommande, nya versioner av Skolplattformen utlovas en förändring av detta.

Under året har utvecklingsarbetet kring dokumentation av barnens individuella lärande och utveckling påbörjats. I samband med detta togs beslut om att dokumentationsmallarna inte ska begränsas av Skolplattformens gränssnitt, utan att det pedagogiska syftet ska stå i fokus. Det har i sin tur påskyndat utvecklingsprocessen, och fördjupat arbetet med det pedagogiska uppdraget gällande uppföljning och utvärdering. Frågan kvarstår dock kring hur de färdiga mallarna lämpligast hanteras i Skolplattformsmiljön.

6.2 Lärmiljöerna

Lärmiljöerna i stadsdelens förskolor får sammantaget höga resultat över tid i förskoleundersökningen, men det förekommer en variation mellan förskolorna. I Kvalitetsrapporten för 2020 identifierades också behovet av att utveckla basnivåer i förskolornas lärmiljöer utifrån ett tillgänglighetsperspektiv.

Lokalt utvecklingsarbete i lärmiljöerna pågår ständigt, eftersom dessa ska anpassas efter barnens behov och intressen. Så även i år. Det gemensamma planerade utvecklingsarbetet för 2021 gällande tillgängliga lärmiljöer sköts dock fram på grund av pandemin. Samtidigt bestämdes att utvecklingsarbetet under 2022 ska inriktats mot användandet av ett gemensamt underlag för bedömning av lärmiljöernas tillgänglighet, utformat med stöd av bland annat Specialpedagogiska skolmyndighetens vägledning.

Under 2021 har förvaltningen också utarbetat ett nytt funktionsprogram vid nyproduktion av förskolor som tar hänsyn till

tillgängliga miljöer såväl i lokalerna som på gården. Även ett bedömningsunderlag för förskolegårdarnas lekvärdesfaktor har utformats och tas i bruk under 2022.

6.3 Undervisning

Att utveckla och stärka förskolläraernas pedagogiska ledarskap lyftes som ett av tre utvecklingsområden i Kvalitetsrapporten 2020.

Under 2021 genomfördes en riktad satsning på att utveckla och stärka förskolläraernas och rektorernas pedagogiska ledarskap i syfte att säkerställa barnens lika möjligheter att utvecklas inom förskolans utbildning och undervisning utifrån läroplansuppdraget. Även barnskötarna involverades. Ett särskilt fokus i satsningen låg på det kollegiala lärandet.

Ett annat av de tre utvecklingsområdena i Kvalitetsrapporten 2020 var synliggörandet och uppföljningen av det individuella barnets utveckling, lärande och förändrade kunnande. Till skillnad från grundskolan saknar förskolan nationella, gemensamma verktyg för hur dokumentationen av det individuella lärandet ska ske. Det finns inte heller ett nationellt tolkningsstöd för vad förskolans undervisning förväntas resultera i och vad som ska bedömas i barnets förändrade kunnande. (Se även utbildningsförvaltningens utvärdering⁵)

Det har under åren medfört många olika, lokala och omfattande försök att skapa användbara verktyg för förskolan. De lokalt utarbetade verktygen blir dock sällan långlivade och variationen i kvalitet och användbarhet påverkar förskolans likvärdighet i stort.

I ett försök att skapa likvärdighet med utgångspunkt i en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet har vårt utvecklingsarbete tagit fasta på Ann S Pihlgrens arbete kring kvalitetsindikatorer och matriser för att kunna bedöma för lärande⁶. Det handlar inte om att mäta barn utan att, genom att observera det lärande som sker i gruppen, kunna avgöra vad och hur undervisningskvaliteten kan förbättras och utvecklas. Ett stadsdelsgemensamt utvecklingsarbete kring detta inleddes under 2021, och fortsätter under 2022. Det kollegiala lärandet kommer bland annat att utvecklas och användas i samband

---

⁵Förskoleavdelningens utvärdering av kommunal förskola *Vad innebär resultat i förskolan?* Slutrapport 2019-2021.

⁶Pihlgren, Ann S. (2017). *Undervisning i förskolan – att skapa lärande undervisningsmiljöer*. Stockholm: Natur & Kultur.

Klang Jensen, Anette & Pihlgren, Ann S. (2020). *Undervisningsstrategier i förskolan*. Lund: Studentlitteratur.

med införandet av bedömningsmatriser som utvärderar undervisningskvaliteten.

6.4 Fysisk aktivitet

Pandemin har inneburit en ökad utevistelse, vilket har fört med sig att utomhuspedagogiken utvecklats. Likvärdigheten i utevistelsernas innehåll har också ökat mellan förskolorna. På förskolegårdarna möter barnen både material och aktiviteter som i större utsträckning än tidigare bidrar till lek och lärande i meningsfulla sammanhang.

Alla barn i Östermalms kommunala förskolor omfattas av en lokal strategi för att öka deras fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen. Förskolornas samlade resultat i förskoleundersökningen gällande barnens tillgång till fysisk aktivitet är högt, men det finns en variation mellan förskolorna. I en enkätuppföljning gällande fysisk aktivitet från 2020 konstaterades att pedagogernas aktiva deltagande i de fysiska aktiviteterna är av stor betydelse för barnen, men också är något som behöver utökas. Det är samma utvecklingsbehov som framkommer under 2021 års uppföljning:

I vår analys framkommer det att vi behöver bli än bättre på att strukturera och organisera vuxenledda lekar och aktiviteter på vissa gårdar och att de förskolor som har mer begränsade gårdar eller ingen behöver planera och vara mer aktiva för att säkerställa fysisk aktivitet.

7. Östermalms Pedagogiska ställningstaganden i handling

Utifrån skollagen och Lpfö18 har Östermalms kommunala förskolor valt att särskilt lyfta fram och förtydliga fem områden i det dagliga arbetet tillsammans med, och för, barnen. Syftet med de gemensamma pedagogiska ställningstagandena Meningsskapande mötesplatser för ett livslångt lärande, är att dela en grundsyn gällande barnens rätt till en god, meningsfull och likvärdig utbildning i förskolan. Varje förskola utformar sedan sin egen pedagogiska inriktning och sina arbetssätt utifrån barngrupper och lokala förutsättningar. Kopplade till varje ställningstagande finns sedan hösten 2021 kärnvärden och tillhörande budskap.

De kompletterade ställningstagandena är nu under implementering i förskoleområdena. I fokus står diskussion och reflektion kring innehållet och hur det konkretiseras och levandegörs i praktiken. Rektorererna vinnlägger sig om att ställningstagandena ska användas som utgångspunkt i såväl det dagliga arbetet som i kommunikation

och verksamhetsutveckling. Ställningstagandena är också vägledande i det stadsdelsövergripande arbetet, med fokus på kvalitet och likvärdighet.

8. Förskolans läroplan

8.1. Normer och värden

Samtliga förskoleområden bedömer att de uppfyller läroplanens mål inom läroplansområdet.

I förra årets Kvalitetsrapport lyftes att Normer och värden är det läroplansområde som förskolan generellt är starkast inom, vilket också över tid framkommer i förskoleundersökningarna av stadsdelens kommunala förskolor. Inom ramen för läroplansområdet är det främst det sociala samspelet, värden, demokratiska förhållningssätt samt arbetet med likabehandling som värderas högt.

Rektorerna har tidigare betonat att det är viktigt att det finns systematik och gemensamma underlag som alla arbetar aktivt med för att likvärdig likabehandling av barnen ska uppnås. Detta blev särskilt tydligt i de områden som berördes av sammanslagningen av förskolor under 2019. Under hösten 2020 färdigställdes ett nytt och stadsdelsgemensamt underlag för *Plan mot kränkande behandling och diskriminering*, och det har nu införts i samtliga förskoleområden.

Arbetet med planerna har bidragit till systematik i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Kartläggningar som visat på risker har lett till mer konkreta och i hög grad genomförda åtgärder. Det som hittills gett allra störst effekt är de förebyggande åtgärder som görs utifrån risker för kränkande behandling. En bidragande faktor till detta kan vara att kartläggningarna oftare visar på risker för kränkningar och mer sällan risker utifrån diskrimineringsgrunderna. I det främjande arbetet visar uppföljningen också att en diskrimineringsgrund är svårare än andra att hitta arbetssätt kring – Religion och trosuppfattning.

Enligt läroplanen ska förskolan överföra och utveckla ett kulturarv som handlar om värden, traditioner, historia, språk och kunskap. I traditionerna ingår även religion. Läroplanen ger dock ingen vägledning om vad som ska förmedlas när det gäller traditioner och religion. Här behöver förskolan i allmänhet bearbeta hur frågor om

religion och trosuppfattning ur barnens perspektiv kan hanteras såväl respektfullt som fördomsfritt.

8.2. Omsorg, utveckling och lärande

Tre förskoleområden bedömer att de uppfyller läroplanens mål inom läroplansområdet, ett förskoleområde till viss del.

Förra årets Kvalitetsrapport visade en varierande likvärdighet mellan förskoleområdena vad gäller planering, utformning, genomförande och uppföljning av undervisningen. Variationen berodde främst på att förskoleområdet med helt ny ledning fick börja med ett införande av arbetsunderlag och organiserad reflektion som tidigare saknats. Ett år senare har området i fråga kommit långt med sitt utvecklingsarbete och därmed har likvärdigheten mellan förskoleområdena ökat markant.

En tänkvärd iakttagelse när det gäller analysen av läroplansområdet är att omsorgen endast lyfts i samband med inskolningar. Förskolans utbildning ska enligt läroplanen präglas av omsorg om barnens välbefinnande och trygghet. Genom omsorgen skapas trygghet som underlättar för barnen att utvecklas och lära. Omsorgen är således viktig för undervisningen, men den har också ett egenvärde.

Omsorgen är dock i högsta grad närvarande som ett förhållningssätt i förskolorna. Det framkommer i hur det konkreta arbetet med barnen beskrivs: att de ska känna sig trygga, bli sedda och lyssnade till, omges av fasta rutiner, må bra, vara delaktiga och ha inflytande.

Mie Josefson som forskat om omsorgens innebörd och hur den tar sig uttryck i praktiken i förskolan, definierar omsorg som något som präglas av ömsesidighet, att man har förmåga att och känna in den andra. I förskolan handlar det om att tillgodose barnens sociala, fysiska, psykologiska och emotionella behov. Josefson pekar också på vikten av att synliggöra omsorgen för att på så vis skapa en djupare förståelse av förskollärayrkets sociala och etiska dimension.⁷

---

⁷ Josefson, Mie. (2021). *Det ansvarsfulla mötet – en närhetsetisk analys av omsorgens innebörder i förskolan*. Stockholm: Stockholms universitet.

8.3. Barns delaktighet och inflytande

Samtliga förskoleområden bedömer att de uppfyller läroplanens mål.

Liksom föregående års Kvalitetsrapport pekade ut, sker förskolornas arbete med barns delaktighet och inflytande främst genom:

- att barnen aktivt blir tillfrågade och lyssnade till i vardagen, oavsett ålder och grad av verbalt språk
- att lärmiljöerna är anpassade och tillåtande utifrån barnens behov
- fungerande pedagogiska dokumentationsprocesser, med fokus på återkoppling och reflektioner med barnen.

Framgångsfaktorerna i arbetet ligger i organisering och strukturering av pedagogernas arbetsuppgifter, kompetens i pedagogisk dokumentation samt pedagogernas förhållningssätt till barnens delaktighet och inflytande. Just pedagogernas förhållningssätt framstår som mest avgörande i arbetet med att uppnå likvärdighet mellan både förskolor och barngrupper i samma förskola. En rektor lyfter att:

Vi har initierat ett förhållningssätt kring att vi inte arbetar med barns inflytande som ett tillägg utan som en rättighet som medmänniskor.

Se även vidare om barn i behov av stöd under rubrik 2.4.

8.4. Förskola och hem

Samtliga förskoleområden bedömer att de uppfyller läroplanens mål.

I föregående års kvalitetsrapport konstaterades att de viktigaste verktygen för måluppfyllelsen är dels ett gott och professionellt bemötande, dels god kvalitet i den dagliga dialogen. Resultaten visade också att i likhet med det övriga kvalitetsarbetet fordrar förskolans samverkan med hemmen en genomtänkt strategi och systematik – från den första visningen till överlämningen till förskoleklassen. Detta är också något som förskoleområdena fortsätter att arbeta aktivt med.

Av årets resultatanalyser framkommer att upplevd god samverkan framför allt bygger på ett pro-aktivt arbets- och förhållningssätt till vårdnadshavarna. Kvaliteten i utvecklingssamtalen har också en stor betydelse för hur samverkan uppfattas.

8.5. Övergång och samverkan

Samtliga förskoleområden bedömer att de uppfyller läroplanens mål.

Liksom föregående år har handlingsplanen för stadsdelens övergång mellan förskola och skola följts och överlämningen av barn i behov av särskilt stöd har fungerat mycket väl. Likvärdigheten i övergången mellan förskolor och förskoleområden är fortsatt hög, och kan relateras till de gemensamma underlagen och rutinerna.

Under året har ett nytt underlag för överföring av information mellan förskola-skola utarbetats och introducerats. Underlagen har uppskattats av förskolan, särskilt som de kunnat användas under avslutningssamtalet tillsammans med barn och vårdnadshavare. Det är dock fortsatt en stor variation gällande i vilken omfattning underlagen används av skolan. Även förra årets utvecklingsområde kvarstår: att förskolan och skolan behöver arbeta mer med samsyn kring vilken undervisning och utbildning barnen genomfört under flera år i förskolan för att på så sätt kunna ackumulera sin kunskap och lärandeglädje.

8.6. Uppföljning, utvärdering och utveckling

Samtliga förskoleområdena bedömer att de delvis uppfyller läroplanens mål.

I 2020 års Kvalitetsrapport framfördes att kvaliteten i uppföljning och utvärdering påverkas av arbetslagens kompetens och är främst avhängig förskolläraernas förmåga att leda sitt arbetslag i analys och reflektion mot uppställda mål. Under året har därför en särskild kompetenssatsning genomförts, se vidare under rubrik 6.3. Förra årets Kvalitetsrapport lyfte också fram de biträdande rektorernas viktiga handledande funktion i arbetslagens utveckling av sina analyser, med fokus på vidareutveckling av utbildningen. De biträdande rektorernas arbete med detta har under året fördjupats, för att under kommande år inriktas ännu mer mot det kollegiala lärandet.

Avgörande för bedömningen av den delvisa måluppfyllelsen är att en dokumenterad uppföljning av barnens individuella lärande och utveckling ännu inte sker fullt ut i alla arbetslag. Under 2022 kommer ett stadsdelsövergripande utvecklingsarbete kring införandet av individuella lärloggar att genomföras.

9. Förskoleanalys 2021

Förskoleanalysen är ett nytt inslag i Kvalitetsrapporten. I denna jämför rektorerna varje förskolas resultat och utfall utifrån nedan parametrar:

- Förskoleundersökningsresultat
- WKI-resultat
- Medarbetarundersökningsresultat
- Sjukfrånvaroutfall
- Personalomsättning
- Förekomst av personalärenden/samarbetssvårigheter
- Förekomst av IA-ärenden
- Synpunkter och klagomål
- Antal barn per medarbetare
- Andel förskollärare

Syftet med analysen är att utläsa eventuella samband och/eller tendenser – samt hur de kan tolkas och förstås i relation till det fortsatta arbetet för en hög kvalitet och likvärdighet för barnen i förskolorna. Rektorernas analyser bekräftar framför allt det som redan är känt: att synpunkter och klagomål främst kan härledas till personalomsättning, att låg sjukfrånvaro över tid och låg personalomsättning speglas i generellt sett högre resultat i förskoleundersökningen, att det finns ett tydligt samband mellan personalärenden, samarbetssvårigheter och personalomsättning.

Det går också att urskilja ett samband mellan medarbetarenkäten och förskoleundersökningen, där såväl goda som sämre resultat ofta följs åt. Kompetens, engagemang och kunskap kring det egna uppdraget på individnivå bidrar till tydliga, positiva resultat på förskolenivå. Ett högt engagemang i uppdraget ser också ut att korrelera med goda resultat i ledarskapsrapporterna. Här är det sannolikt en positiv växelverkan mellan medarbetare och närmsta chef som bidrar till sambandet.

Framgångsfaktorer som nämns är pedagogernas pedagogiska och didaktiska kompetens men även deras förmåga att kommunicera, organisera sig och samarbeta med övriga medarbetare.

10. Framgångsområden

Framgångsområden är viktiga att identifiera och analysera för den fortsatta kvalitetsutvecklingen. Årets framgångsområden är olika och speglar förskoleområdenas aktuella behov av utveckling. I likhet med förra årets Kvalitetsrapport berör områdena allt från det organisatoriska ramverket till det praktiska arbetet med barnen. Syftet är dock detsamma – det som görs och utförs ska komma barnen till godo:

- **Område:** Struktur, kontinuitet och arbetslagens sammansättning.
Utfall: Har skapat lugn miljö och harmoni.
- **Område:** Ledningens avstämning med platssamordnare varje vecka.
Utfall: Har säkerställt undervisning och utbildning.
- **Område:** Arbetslagens utveckling av sina reflektionstillfällen.
Utfall: Har bidragit med arbetssätt som stöttat och utmanat barnen i lärandet.
- **Område:** Projektet ”Planetskötare – Barns relation och utforskande av sin omvärld utifrån ett hållbarhetsperspektiv och ekologisk helhet”.
Utfall: Relationsskapande och empati mellan barnen och till naturen.

11. Utvecklingsområden

11.1. Prioriterade lokala utvecklingsområden.

I förra årets Kvalitetsrapport lyfte samtliga rektorer synliggörandet och uppföljningen av det individuella barnets utveckling och lärande som ett prioriterat utvecklingsområde. Under 2021 har just barnens individuella lärande och utveckling varit i fokus i många diskussioner och möten. Detta har bland annat resulterat i stadsdelsgemensamma steg framåt, bland annat genom att införa användandet av matriser för bedömning av undervisningens kvalitet (se rubrik 6.3).

Barnens individuella lärande och utveckling syns också i de valda lokala utvecklingsområdena:

- Utveckla hur förskollärarna använder sin PU-tid för att synliggöra barnens utveckling och lärande och öka delaktigheten för sina kollegor.

- Barnens individuella lärande: dokumentation som synliggör ett förändrat kunnande.
- Grupplärloggar och individuella lärloggar.
- Uppföljning, utvärdering och utveckling av varje barns individuella lärande för att kunna stödja och utmana barnet i sitt lärande.

11.2. Stadsdelsgemensamt utvecklingsområde

I förra årets Kvalitetsrapport föreslog samtliga rektorer lärmiljöerna som ett stadsdelsgemensamt utvecklingsområde. Det har också varit ett utvecklingsområde under året, men som på grund av pandemin skjutits fram till 2022.

Även i år är rektorerna överens om ett gemensamt utvecklingsområde: Undervisningen kopplad till barns individuella lärande och utveckling. Det är inget sammanträffande, utan en konsekvens av arbetet med avdelningens verksamhetsplan för 2022, som resulterade i utvecklingsområdet:

Undervisningen

Undervisningen fortsätter att utvecklas under 2022. Fokus läggs på arbetslagens kontinuerliga och systematiska uppföljning samt dokumentation med analys av varje barns utveckling och lärande. Detta görs för att följa och synliggöra barnens förändrade kunnande och utvärdera hur undervisningen tillgodoser deras möjligheter att utvecklas och lära. Gemensamma strukturer för systematisk dokumentation på grupp- och individnivå kommer att implementeras tillsammans med bedömningsmatriser som utvärderar undervisningskvaliteten.